

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

NODOKĻI DARĪJUMIEM AR KOKMATERIĀLIEM

20.02.2025.

Saturs

1. Iedzīvotāju ienākuma nodoklis.....	3
1.1. Ienākums no fiziskas personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, ja saimnieciskā darbība nav reģistrēta.....	3
1.2. Ienākuma gūšana no fiziskas personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, ja ir reģistrēta saimnieciskā darbība	4
1.3. Fiziskas personas, kurai mežs nav īpašumā, ienākums no kokmateriālu atsavināšanas.....	5
2. Pievienotās vērtības nodoklis (līdz 31.12.2024.)	6
3. Pievienotās vērtības nodoklis (no 01.01.2025.).....	7
3.1. Saimnieciskā darbība	7
3.2. PVN reģistrācija	7
3.3. Tiesības neregistrēties	8
3.4. Reģistrācijas iesnieguma iesniegšanas termiņi	8
3.5. Reģistrācijas brīdis.....	8
3.6. PVN aprēķins un samaksa, ja nav veikta reģistrācija.....	9
3.7. Reģistrēta nodokļa maksātāja pienākumi	9
4. Piemēri nodokļu piemērošanai	10
5. Atsevišķi piemēri PVN piemērošanai.....	15
6. Saistošie normatīvie akti.....	20

Metodiskais materiāls sniedz metodisku palīdzību fiziskajām personām, kuras veic darījumus ar kokmateriāliem, piemērojot likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" un Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas.

1. Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Fiziskas personas ienākums, par kuru ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN), ir:

- ienākums no fiziskas personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas;
- ienākums, kas gūts, pārdodot zarus, kuri paredzēti šķeldošanai un iegūti ārpus meža zemes, attīrot īpašumā esošās lauksaimniecības zemes no krūmiem, vai mežā, izstrādājot cirsmu.

Ienākums no īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas **nav saimnieciskās darbības ienākums** likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē, ja izdevumi, kas saistīti ar tā gūšanu, nav atzīti par saimnieciskās darbības izdevumiem¹.

1.1. Ienākums no fiziskas personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, ja saimnieciskā darbība nav reģistrēta

No fiziskas personas ienākumiem, kurus izmaksā komersants vai cits ienākuma izmaksātājs, kuram likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" paredz pienākumu ieturēt nodokli izmaksas vietā par personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas darījumiem, **IIN ietur un samaksā ienākuma izmaksātājs**.

Fiziska persona kā pierādījumu, ka mežs ir tās īpašumā, ienākuma izmaksātājam iesniedz **ciršanas apliecinājuma** (ja tāds ir) **kopiju**, ja nepieciešams, uzrādot arī tā oriģinālu, vai apliecinājumu, ka mežs ir personas īpašumā.

Ienākumam no fiziskas personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas piemēro **10 % nodokļa likmi**². Ienākuma izmaksātājs iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām (turpmāk – paziņojumu) ar ienākuma veida kodu "1010" līdz nākamā mēneša 15. datumam un samaksā IIN vienotajā nodokļu kontā ne vēlāk kā līdz nākamā mēneša 23. datumam.

¹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11. panta 1.⁴ daļa.

² Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 15. panta sestās daļas 1. punkts.

Ieturot IIN, ir piemērojamas šādas **izdevumu normas**:

- 25 % apmērā no izmaksājamās summas, ieturot IIN no augoša meža pārdošanas ienākuma;
- 50 % apmērā no izmaksājamās summas, ieturot IIN no kokmateriālu pārdošanas ienākuma³.

Tādējādi ienākuma izmaksātājs, izmaksājot fiziskajai personai ienākumu, ja minētā persona ir apliecinājusi, ka mežs ir tās personīgais īpašums, šim ienākumam piemēro 10 % nodokļa likmi un pirms nodokļa aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita attiecīgo izdevumu normu (1., 2., 3., 6. un 8. piemērs).

Ja ienākuma izmaksātājs izmaksas vietā ir ieturējis IIN, tad fiziskajai personai gada ienākumu deklarācija par gūto ienākumu Valsts ieņēmumu dienestā (VID) **nav jāiesniedz**.

Ja kokmateriālus vai augošu mežu **pārdod citai fiziskai personai**, kas nav reģistrējusies kā saimnieciskās darbības veicēja, nodoklis no gūtajiem ienākumiem 10 % apmērā rezumējošā kārtībā jāaprēķina un jāiemaksā vienotajā nodokļu kontā pašam ienākuma saņēmējam, iesniedzot VID gada ienākumu deklarācijas **D1¹ pielikumu un D veidlapu**, kur norāda gūtos ienākumus, piemērojamo izdevumu normu 25 % vai 50 % apmērā.

Deklarāciju VID iesniedz ienākumu gūšanas gadam sekojošajā gadā – no 1. marta līdz 1. jūnijam, bet, ja ienākumi pārsniedz saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru (2022. - 2024.gadā – 78 100 euro, 2025. - 2027.gadā – 105 300 euro) - no 1. aprīļa līdz 1. jūlijam (3. un 4. piemērs).

1.2. Ienākuma gūšana no fiziskas personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, ja ir reģistrēta saimnieciskā darbība

Ja fiziska persona – ienākuma saņēmēja – ir reģistrējusi saimniecisko darbību un tās īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas darījumi tiek veikti saimnieciskās darbības ietvaros, atzīstot arī attiecīgus saimnieciskās darbības izdevumus, tad saimnieciskās darbības veicējs IIN no ienākuma par šiem darījumiem pats aprēķina un iemaksā vienotajā nodokļu kontā rezumējošā kārtībā, ienākumam piemērojot progresīvo nodokļa likmi:

- *līdz 31.12.2024.*
ienākumam līdz 20 004 euro – 20 %,
ienākumam no 20 004 euro līdz 78 100 euro – 23 %,
ienākuma daļai, kas pārsniedz 78 100 euro, – 31 %;
- *no 01.01.2025.*
ienākumam līdz 105 300 euro – 25,5 %,
ienākuma daļai, kas pārsniedz 105 300 euro, – 33 %) (5. piemērs)⁴.

³ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17. panta 10.² daļa.

⁴ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11. panta 1.¹ daļa.

Ja ienākuma izmaksātājs minētajā gadījumā ir ieturējis IIN, piemērojot 10 % nodokļa likmi, tad tas nodokļa aprēķinā tiek ņemts vērā kā avansā samaksātais nodoklis.

1.3. Fiziskas personas, kurai mežs nav īpašumā, ienākums no kokmateriālu atsavināšanas

Ja fiziska persona **nav apliecinājusi**, ka mežs ir tās personīgais īpašums, un VID publiskojamo datu bāzes sadaļā "[Saimnieciskās darbības veicēji, VID reģistrētās juridiskās personas un citas personas](#)" **nav informācijas** par fiziskas personas reģistrēto saimniecisko darbību, tad ienākuma izmaksātājs, izmaksājot minētajai personai ienākumu no augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, **ietur IIN un neatkarīgi no ienākuma apmēra piemēro 25,5 %** (līdz 31.12.2024. – **23 %**) **nodokļa likmi**, pirms nodokļa piemērošanas atskaitot attiecīgo izdevumu normu (*7. piemērs*).

Savukārt, ja ienākuma izmaksātājs ir **pārliecinājies VID publiskojamo datu bāzē** par fiziskas personas reģistrēto saimniecisko darbību, bet fiziskā persona nav apliecinājusi, ka mežs ir tās personīgais īpašums, ienākuma izmaksātājs IIN no augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas ienākuma neietur. IIN no šo darījumu ienākumiem aprēķina un **iemaksā vienotajā nodokļu kontā rezumējošā kārtībā saimnieciskās darbības veicējs, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju** un ienākumam piemērojot progresīvo IIN likmi:

- līdz 31.12.2024.
ienākumam līdz 20 004 euro – 20 %,
ienākumam no 20 004 euro līdz 78 100 euro – 23 %,
ienākuma daļai, kas pārsniedz 78 100 euro, – 31 %;
- no 01.01.2025.
ienākumam līdz 105 300 euro – 25,5 %,
ienākuma daļai, kas pārsniedz 105 300 euro, – 33 %) (*5. piemērs*).

2. Pievienotās vērtības nodoklis (līdz 31.12.2024.)

Fiziskai personai, veicot kokmateriālu piegādes vai sniedzot ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, **var rasties pienākums reģistrēties** VID pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāju reģistrā un/vai nomaksāt PVN valsts budžetā.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību (tai skaitā jebkuru ražotāju, tirgotāju vai pakalpojumu sniedzēju darbība, lauksaimnieciska darbība) ir saimnieciskā darbība un tās ietvaros iekšzemē veiktā preču piegāde (kokmateriālu pārdošana) un pakalpojumu sniegšana (ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojums) par atlīdzību ir ar PVN apliekami darījumi.

Ja fiziska persona 12 mēnešu periodā sistemātiski par atlīdzību (**vismaz divas reizes** 12 mēnešu periodā, **kas nav saistīts ar kalendāra gadu**, bet var sakrist) veic kokmateriālu piegādes vai sniedz ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, tad Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē šī fiziskā persona veic saimniecisko darbību.

Atsevišķos gadījumos **arī vienu** kokmateriālu piegādi var uzskatīt par darījumu, kas tiek veikts saimnieciskās darbības ietvaros, ja tiek izpildītas sistemātiskas darbības (piemēram, meža izstrāde, kokmateriālu sagatavošana), lai nodrošinātu šo vienu kokmateriālu piegādi.

Fiziskai personai, kura veic saimnieciskās darbības ietvaros ar nodokli apliekamus darījumus, t. i., veic vismaz divas kokmateriālu piegādes vai sniedz ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, **ir jāreģistrējas** VID PVN reģistrā pirms šo darījumu veikšanas. Atsevišķos gadījumos fiziskā persona ir tiesīga neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja kopējā ar nodokli apliekamo darījumu vērtība jebkurā 12 mēnešu periodā (nav saistīts ar kalendāra gadu, bet var sakrist) nav pārsniegusi 50 000 *euro* (līdz 2023. gada 31. decembrim – 40 000 *euro*)⁵.

Tas nozīmē, ka, pārdodot kokmateriālus vai sniedzot ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, jāseko, kad tiek pārsniegts minētais sliekšnis.

Fiziska persona – iekšzemes neregistrēts nodokļa maksātājs – **līdz sekojošā mēneša 15. datumam, kad ir pārsniegts noteiktais reģistrācijas sliekšnis** – 50 000 *euro*, iesniedz EDS iesniegumu reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā.

Personu uzskata par reģistrētu VID PVN maksātāju reģistrā ar dienu, kad lēmums par nodokļa maksātāja reģistrāciju VID PVN maksātāju reģistrā uzskatāms par paziņotu saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām".

Iekšzemes fiziskai personai, kura **vienu** reizi 12 mēnešu laikā ir veikusi **vienu** darījumu, kas **nav saistīts ar saimniecisko darbību**, bet kura rezultātā pārsniegts noteiktais reģistrācijas sliekšnis – 50 000 *euro* (līdz 2023. gada 31. decembrim – 40 000 *euro*), nav jāiemaksā budžetā PVN no summas, kas pārsniedz reģistrācijas sliekšni.

Savukārt, ja iekšzemes fiziska persona 12 mēnešu laikā ir veikusi vienu darījumu, kura rezultātā pārsniegts noteiktais reģistrācijas sliekšnis, un šajā darījumā **ir saskatāmas saimnieciskās darbības Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē pazīmes**, tad minētā persona aprēķina PVN no darījuma vērtības, kas pārsniedz reģistrācijas

⁵ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 59. panta pirmā daļa.

sliexsni (aprēķināto PVN iekļaujot darījuma vērtībā). PVN aprēķina par to taksācijas periodu, kad šī summa pārsniegta, un iemaksā budžetā līdz taksācijas periodam sekojošā mēneša 23. datumam.

Iekšzemes fiziskai personai ir tiesības reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā arī uz noteiktu laiku (darījuma brīdi vai ilgāku periodu, ja šī persona plāno veikt vairākus darījumus noteiktā laika periodā).

Ja iekšzemē tiek pārdoti Pievienotās vērtības nodokļa likuma 141. panta trešajā daļā noteiktie kokmateriāli un/vai tiek sniegti ar tiem saistīti pakalpojumi un kokmateriālu pārdevējs un pircējs ir reģistrēti VID PVN maksātāju reģistrā, darījumam piemēro īpašo nodokļa piemērošanas režīmu.

Kokmateriālu vai ar tiem saistītu pakalpojumu saņēmējam izrakstītajā nodokļa rēķinā piegādāto kokmateriālu vai sniegto pakalpojumu vērtību norāda bez PVN un norēķinus par minētajiem darījumiem **veic, izmantojot bezskaidras naudas norēķinus.**

3. Pievienotās vērtības nodoklis (no 01.01.2025.)

3.1. Saimnieciskā darbība

Fiziskai personai, veicot kokmateriālu piegādes vai sniedzot ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, **var rasties pienākums reģistrēties** VID pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāju reģistrā un/vai nomaksāt PVN valsts budžetā.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību (tai skaitā jebkuru ražotāju, tirgotāju vai pakalpojumu sniedzēju darbība, lauksaimnieciska darbība) ir saimnieciskā darbība un tās ietvaros iekšzemē veiktā preču piegāde (kokmateriālu pārdošana) un pakalpojumu sniegšana (ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojums) par atlīdzību ir ar PVN apliekami darījumi.

Ja fiziska persona 12 mēnešu periodā sistemātiski par atlīdzību (**vismaz divas reizes** 12 mēnešu periodā, **kas nav saistīts ar kalendāra gadu**, bet var sakrist) veic kokmateriālu piegādes vai sniedz ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, tad Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē šī fiziskā persona veic saimniecisko darbību.

Atsevišķos gadījumos **arī vienu** kokmateriālu piegādi var uzskatīt par darījumu, kas tiek veikts saimnieciskās darbības Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ietvaros, ja tiek izpildītas sistemātiskas darbības (piemēram, meža izstrāde, kokmateriālu sagatavošana), lai nodrošinātu šo vienu kokmateriālu piegādi.

3.2. PVN reģistrācija

Fiziskai personai, kura saimnieciskās darbības Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ietvaros veic ar nodokli apliekamus darījumus, t. i., veic vismaz divas kokmateriālu piegādes vai sniedz ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, **ir jāreģistrējas** VID PVN reģistrā pirms šo darījumu veikšanas.

Iekšzemes fiziskai personai ir tiesības reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā arī uz noteiktu laiku (darījuma brīdi vai ilgāku periodu, ja šī persona plāno veikt vairākus darījumus noteiktā laika periodā).

3.3. Tiesības neregistrēties

Fiziskā persona ir tiesīga neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja tā veic ar PVN apliekamu preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas darījumus un Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52. panta pirmās daļas 20., 21., 22., 24., 25. un 26. punktā minētos ar PVN neapliekamos darījumus (izņemot, ja tiem ir gadījuma raksturs un tie nepārprotami atšķiras no nodokļa maksātāja veiktās saimnieciskās darbības Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē veida), un to kopējā vērtība kalendāra gada laikā nepārsniedz 50 000 *euro*, minētajā vērtībā neiekļaujot pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu vērtību.

Ja 50 000 *euro* vērtība kalendāra gadā tiek pārsniegta, veicot tikai Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52. panta pirmās daļas 20., 21., 22., 24., 25. un 26. punktā minētos ar PVN neapliekamos darījumus, reģistrācija VID PVN maksātāju reģistrā nav obligāta.

Ja jau iepriekšējā kalendāra gadā ir pārsniegts 50 000 *euro* reģistrācijas sliekšnis, tad fiziskai personai, kura veic saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē, nav tiesību kārtējā gadā neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā.

3.4. Reģistrācijas iesnieguma iesniegšanas termiņi

- Ja 50 000 *euro* vērtība kalendāra gadā tiek pārsniegta (nepārsniedzot 55 000 *euro* vērtību), iesniegums reģistrācijai iesniedzams līdz kalendāra gada 30. novembrim.
- Ja 50 000 *euro* vērtība kalendāra gadā tiek pārsniegta (nepārsniedzot 55 000 *euro* vērtību) kalendāra gada decembrī, iesniegums reģistrācijai iesniedzams līdz kalendāra gada 31. decembrim. Neatkarīgi no tā, kad VID, ievērojot Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteikto iesnieguma izskatīšanas termiņu un nosacījumus, pieņem lēmumu par reģistrāciju, PVN jāsāk maksāt par darījumiem no nākamā kalendāra gada 1. janvāra.
- Ja 55 000 *euro* vērtība tiek pārsniegta jau kalendāra gada laikā pēc reģistrācijas iesnieguma iesniegšanas, ne vēlāk kā nākamajā darb dienā jāinformē par to VID, uzsākot no šī brīža maksāt PVN.
- Ja 50 000 *euro* vērtība kalendāra gadā tiek pārsniegta, pārsniedzot arī 55 000 *euro* vērtību, pirms reģistrācijas iesnieguma iesniegšanas, iesniegums reģistrācijai iesniedzams ne vēlāk kā līdz nākamā mēneša 15. datumam. PVN jāsāk maksāt no 55 000 *euro* pārsniegšanas brīža.

Tas nozīmē, ka, pārdodot kokmateriālus vai sniedzot ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojumus, jāseko, kad tiek pārsniegts minētais 50 000 *euro* sliekšnis, bet ir jāievēro arī 55 000 *euro* veikto darījumu vērtību.

3.5. Reģistrācijas brīdis

Personu uzskata par reģistrētu VID PVN maksātāju reģistrā ar dienu, kad lēmums par nodokļa maksātāja reģistrāciju VID PVN maksātāju reģistrā uzskatāms par paziņotu saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 7.² pantu (otrajā darba dienā pēc lēmuma ieviešanas VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā), atsevišķos gadījumos saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 66. pantu (ar dienu, kad persona ir

informējusi VID par darījumu vērtības, kas pārsniedz 55 000 *euro* kalendāra gada laikā pārsniegšanu) vai 67. pantu (ar nākamā gada 1.janvāri).

3.6. PVN aprēķins un samaksa, ja nav veikta reģistrācija

Iekšzemes fiziskai personai, kura kalendāra gada laikā ir veikusi **vienu** darījumu, kas **nav saistīts ar saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē**, bet kura rezultātā pārsniegts noteiktais reģistrācijas sliekšnis – 50 000 *euro* kalendārā gada laikā (2024. gadā 12 mēnešu laikā), nav jāiemaksā budžetā PVN no summas, kas pārsniedz reģistrācijas sliekšni.

Savukārt, ja iekšzemes fiziska persona kalendāra gada laikā ir veikusi vienu darījumu, kura rezultātā pārsniegts noteiktais reģistrācijas sliekšnis, un šajā darījumā **ir saskatāmas saimnieciskās darbības Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē pazīmes** (sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību, materiāla vai nemateriāla īpašuma izmantošanu nolūkā sistemātiski gūt no tā ienākumus), tad minētā persona aprēķina PVN no darījuma vērtības, kas pārsniedz 55 000 *euro* – kalendāra gada laikā (aprēķināto PVN iekļaujot darījuma vērtībā). PVN aprēķina par to taksācijas periodu, kad šī summa pārsniegta, un iemaksā budžetā līdz taksācijas periodam sekojošā mēneša 23. datumam.

Iekšzemes fiziskai personai ir tiesības reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā arī uz noteiktu laiku (darījuma brīdi vai ilgāku periodu, ja šī persona plāno veikt vairākus darījumus noteiktā laika periodā).

3.7. Reģistrēta nodokļa maksātāja pienākumi

Ja iekšzemē tiek pārdoti Pievienotās vērtības nodokļa likuma 141. panta trešajā daļā noteiktie kokmateriāli un/vai tiek sniegti ar tiem saistīti pakalpojumi un abas darījumu puses ir reģistrēti VID PVN maksātāju reģistrā, darījumam piemēro īpašo nodokļa piemērošanas režīmu.

Šādā gadījuma PVN par kokmateriālu piegādi un ar kokmateriāliem saistītiem pakalpojumiem, kas veikti iekšzemē, valsts budžetā maksā šo kokmateriālu vai ar kokmateriāliem saistītu pakalpojumu saņēmējs.

Kokmateriālu vai ar tiem saistītu pakalpojumu saņēmējam izrakstītajā nodokļa rēķinā piegādāto kokmateriālu vai sniegto pakalpojumu vērtību norāda bez PVN un norēķinus par minētajiem darījumiem, **veic izmantojot bezskaidras naudas norēķinus.**

4. Piemēri nodokļu piemērošanai

1. piemērs

Fiziska persona "A", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 12 mēnešu periodā divas reizes no savā īpašumā esoša augoša meža ir pārdevusi kokmateriālus: 2022. gada decembrī zemnieku saimniecībai "Zīlītes" – par 15 000 euro, savukārt 2023. gada februārī – sava novada pašvaldībai par 12 000 euro. Fiziskā persona "A" ienākumu izmaksātājiem ZS "Zīlīte" un novada pašvaldībai ir apliecinājusi, ka kokmateriāli ir iegūti no savā īpašumā esoša meža.

Ņemot vērā to, ka iepriekšējo 12 mēnešu laikā veikto ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība nav sasniegusi 40 000 euro, fiziskajai personai nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā un par 2023. gada februārī veikto darījumu PVN nav jāaprēķina.

IIN no kokmateriālu pārdošanas ienākuma ietur ienākuma izmaksātāji, piemērojot 10 % likmi un 50 % izdevumu normu:

ZS "Zīlīte" – 750 euro $((15\ 000 - 7\ 500) \times 10\ %)$

Līdz 2023. gada 15. janvārim ZS "Zīlīte" iesniedz paziņojumu par 2022. gada decembri, norādot šādu informāciju:

Ienākuma veida kods	Ienākuma gūšanas periods	Izmaksas mēnesis	Ieņēmumi	Izdevumi	Ieturētais nodoklis
3	4	5	6	7	18
1010	01.12.2022. – 31.12.2022.	Janvāris	15 000	7500	750

IIN samaksu (750 euro) SIA "Zīlīte" veic vienotajā nodokļu kontā līdz 2023. gada 23. janvārim.

Novada pašvaldība – 600 euro $((12\ 000 - 6000) \times 10\ %)$

Līdz 2023. gada 15. martam novada pašvaldība iesniedz paziņojumu par 2023. gada februāri, norādot šādu informāciju:

Ienākuma veida kods	Ienākuma gūšanas periods	Izmaksas mēnesis	Ieņēmumi	Izdevumi	Ieturētais nodoklis
3	4	5	6	7	18
1010	01.02.2023. – 28.02.2023.	Februāris	12 000	6000	600

IIN samaksu (600 euro) novada pašvaldība veic līdz 2023. gada 23. martam.

2. piemērs

Fiziska persona "B", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2022. gada septembrī pārdeva juridiskajai personai savā īpašumā esoša meža ciršanas tiesības par 38 000 euro, 2023. gada jūlijā veica otru tādu darījumu par 48 000 euro un turpmāko 12 mēnešu laikā neplāno veikt citus ar PVN apliekamus darījumus.

Fiziskā persona "B" pirms otrā darījuma veikšanas var izmantot Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktās tiesības reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā uz

noteiktu laiku – 2023. gada jūliju. Šādā gadījumā ciršanas tiesību piešķiršanas brīdī fiziskā persona "B" kā reģistrēts PVN maksātājs izraksta PVN rēķinu:

- pakalpojuma saņēmējam – reģistrētam PVN maksātājam, tajā norādot sniegtā pakalpojuma vērtību bez PVN un atsauci "nodokļa apgrieztā maksāšana";
- pakalpojuma saņēmējam – neregistrētam PVN maksātājam, aprēķinot PVN 21 procenta apmērā.

Savukārt, ja fiziskā persona "B" izmanto tiesības neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja pēc viena darījuma, ar kuru pārsniegts 40 000 euro reģistrācijas sliekšnis, turpmāko 12 mēnešu laikā nav paredzēts veikt citus ar PVN apliekamus darījumus, tad tai no pārsnieguma summas ir jāaprēķina un jāsamaksā PVN valsts budžetā, t. i., no 56 000 euro, ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 9719,01 euro (56 000 euro x 21 : 121).

Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "B" jāiemaksā budžetā līdz 2023. gada 23. augustam.

IIN juridiskā persona ietur un iemaksā vienotajā nodokļu kontā (piemēro 10 % nodokļa likmi un 25 % izdevumu normu):

IIN 2850 euro ((38 000 – 9 500) x 10 %)

IIN 3550 euro ((48 000 – 12 500) x 10 %)

3. piemērs

Fiziska persona "A", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 12 mēnešu periodā no savā īpašumā esoša augoša meža veica šādus darījumus:

- 2022. gada 10. janvārī pārdeva kokmateriālus SIA "Kamolītis" par 10 500 euro;
- 2022. gada 25. janvārī fiziskai personai "B", kura neveic saimniecisko darbību, sniedza pakalpojumu – piešķīra ciršanas tiesības par 28 500 euro;
- 2022. gada 3. februārī pārdeva kokmateriālus SIA "Ābelīte" par 11 000 euro;
- 2022. gada 4. februārī – fiziskai personai "C", kura neveic saimniecisko darbību, pārdeva koksnes kurināmo – malkas apaļkokus par 1500 euro.

Fiziskā persona "A" ienākumu izmaksātājiem SIA "Kamolītis" un SIA "Ābelīte" ir apliecinājusi, ka kokmateriāli ir iegūti no savā īpašumā esoša meža. Fiziskā persona "A" ne pirms viena darījuma veikšanas nav reģistrējusies VID PVN maksātāju reģistrā (ne pastāvīgi, ne uz noteiktu laiku).

Tā kā ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība 2022.gada 3. februārī ar SIA "Ābelīte" pārsniegusi 40 000 euro, fiziskajai personai "A" līdz 2022. gada 15. martam ir jāiesniedz VID iesniegums reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā. Par 2022. gada 3. un 4. februārī veikto darījumu summu, kas pārsniedz 40 000 euro, fiziskajai personai "A" ir jāaprēķina PVN. Par pārsnieguma summu 3. februārī, t. i., no 10 000 euro (10 500 euro + 28 500 euro + 11 000 euro – 40 000 euro), tai ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 1735,54 euro (10 000 euro x 21 : 121) līdz 2022. gada 23. martam.

Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktajam koksnes kurināmā (malkas apaļkoku) piegādēm iedzīvotājiem ir noteikta samazinātā PVN likme 12 % apmērā. Aprēķinātā PVN summa 160,71 euro (1500 euro x 12 : 112) fiziskajai personai "A" jāsamaksā valsts budžetā līdz 2022. gada 23. martam.

A. IIN no kokmateriālu pārdošanas ienākuma ietur ienākuma izmaksātāji:

SIA "Kamolītis" – 525 euro ((10 500 - 5250) x 10 %)

SIA "Ābelīte" – 550 euro ((11 000 - 5500) x 10 %)

B. IIN no ienākuma, kas gūts no darījumiem ar fiziskajām personām "B" un "C", fiziskā persona "A" maksā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju (aizpildot deklarācijas D1¹ pielikumu) un piemērojot 10 % nodokļa likmi (gada ienākumu deklarācija par 2022.gadu).

Ienākumam no darījuma ar fizisko personu "B" piemēro 25 % izdevumu normu, aprēķinātais nodoklis ir 2137,50 euro ((28 500 – 7125) x 10 %).

Ienākumam no darījuma ar fizisko personu "C" piemēro 50 % izdevumu normu, aprēķinātais nodoklis ir 75 euro ((1500 – 750) x 10 %).

4. piemērs

Fiziska persona "A", kurai nav reģistrēta saimnieciskā darbība, 2023. gadā veic darījumu – vienīgo reizi 12 mēnešu laikā ar vienu līgumu vienam pircējam – fiziskai personai "B", kura neveic saimniecisko darbību, pārdod ciršanas tiesības no savā īpašumā esoša augoša meža par summu 55 000 euro.

Lai pārdotu ciršanas tiesības, personai "A" nebija nepieciešams veikt nekādas sistemātiskas darbības par atlīdzību. Šajā gadījumā ciršanas tiesību pārdošana personai "A" nav uzskatāma par tās saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē, jo 12 mēnešu laikā veiktais vienīgais darījums minētā likuma izpratnē nav sistemātiska darbība par atlīdzību.

Fiziskajai personai "A" nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā un nav jāmaksā PVN no summas, kas pārsniedz 40 000 euro.

IIN no ienākuma, kas gūts no augoša meža pārdošanas izciršanai, fiziskā persona "A" maksā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju (aizpildot deklarācijas D1¹ pielikumu) 4125 euro ((55 000 – 13 750) x 10 %).

5. piemērs

Fiziska persona "B", kura ir reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs (nav reģistrēts PVN maksātājs), 2025. gadā noslēdz līgumu ar SIA "Šķelda" par zaru piegādi no personai piederošās lauksaimniecības zemes attīrīšanas no krūmiem.

Fiziskā persona izdevumus, kas saistīti ar lauksaimniecības zemes attīrīšanu (par krūmu zāģēšanu, transportēšanu, degvielu u. c.) iekļaus saimnieciskās darbības izdevumos.

SIA "Šķelda", izmaksājot fiziskajai personai "B" ienākumu no zaru iegādes, IIN nav jāietur.

Fiziskā persona "B" IIN no ienākuma, kas gūts no zaru pārdošanas SIA "Šķelda", aprēķinās un maksās, iesniedzot gada ienākuma deklarāciju (aizpildot D3 pielikumu) un piemērojot progresīvo nodokļa likmi.

6. piemērs

Fiziskas personas "A" saimnieciskā darbība ir telpu noma juridiskām personām, kuras veic saimniecisko darbību. Personas "A" veikto darījumu apjoms iepriekšējo 12 mēnešu laikā – no 2022. gada marta līdz 2023. gada februārim – sasniedzis 29 000 euro. Persona "A" ir noslēgusi sadarbības līgumu ar SIA "Vizbule" par to, ka persona "A" tai piegādās kokmateriālus 52 700 euro apmērā.

Persona "A" veic savā īpašumā esoša augoša meža izstrādi un 2023. gada februārī veic vienu kokmateriālu piegādi SIA "Vizbule" 52 700 euro apmērā, neregistrējoties VID PVN maksātāju reģistrā pirms šī darījuma veikšanas (ne pastāvīgi, ne uz noteiktu laiku).

Fiziskā persona "A" nav iekļāvusi savas saimnieciskās darbības izdevumos ar kokmateriālu pārdošanu saistītos izdevumus un ir apliecinājusi pircējam SIA "Vizbule", ka kokmateriāli ir iegūti no savā īpašumā esoša meža. SIA "Vizbule", izmaksājot fiziskajai personai "A" ienākumu no tās īpašumā esoša augoša meža iegūto kokmateriālu atsavināšanas, šim ienākumam piemēro 10 % nodokļa likmi un attiecīgo (50 %) izdevumu normu. Tādējādi SIA "Vizbule" ietur un iemaksā vienotajā nodokļu kontā IIN 2635 euro apmērā $((52\,700 - 26\,350) \times 10\%)$.

Lai gan kokmateriālu pārdošanas darījumā ir iesaistīts tikai viens darījuma partneris – SIA "Vizbule", ar kuru tika noslēgts viens pirkuma-pārdevuma līgums, persona "A" ir veikusi sistemātiskas darbības (t. i., meža izstrādi un kokmateriālu sagatavošanu), lai nodrošinātu šo kokmateriālu pārdošanu, par kuru tā ir saņēmusi atlīdzību.

Tādējādi Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir uzskatāms, ka kokmateriālu pārdošana ir veikta saimnieciskās darbības šā likuma izpratnē ietvaros.

Šajā gadījumā personai "A" līdz 2023. gada 15. martam ir jāiesniedz VID iesniegums reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā. Par iepriekšējo 12 mēnešu laikā veikto darījumu summu, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 41 700 euro (29 000 euro + 52 700 euro – 40 000 euro), tai ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 7237,19 euro $(41\,700 \text{ euro} \times 21 : 121)$. Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "A" jāiemaksā budžetā līdz 2023. gada 23. martam.

7. piemērs

Fiziska persona "A", kurai nav reģistrēta saimnieciskā darbība, 2023. gada 15. janvārī pārdod kokmateriālus SIA "Kokapstrāde" par 25 000 euro un 2023. gada 5. februārī atkārtoti veic kokmateriālu piegādi SIA "Kokapstrāde" par 26 000 euro, neregistrējoties VID PVN maksātāju reģistrā pirms šī darījuma veikšanas (ne pastāvīgi, ne uz noteiktu laiku). Citus apliekamus darījumus turpmāko 12 mēnešu laikā personai "A" nav plānots veikt. Fiziskā persona "A" ienākuma izmaksātājam SIA "Kokapstrāde" **nevar apliecināt**, ka kokmateriāli ir iegūti no savā īpašumā esoša meža.

Fiziskās personas darbība ir kvalificējama kā saimnieciskā darbība gan Pievienotās vērtības nodokļa likuma, gan likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē.

Tā kā citus apliekamus darījumus turpmāko 12 mēnešu laikā nav plānots veikt, tad fiziskajai personai "A" ir tiesības neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, bet no darījuma summas, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 11 000 euro, tai ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 1909,09 euro $(11\,000 \text{ euro} \times 21 : 121)$. Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "A" jāiemaksā budžetā līdz 2023. gada 23. martam.

IIN no kokmateriālu pārdošanas ienākuma ietur ienākuma izmaksātājs SIA "Kokapstrāde" 23 % apmērā, piemērojot 50 % izdevumu normu,

IIN 2875 euro $((25\,000 - 12\,500) \times 23\%)$

IIN 2990 euro $((26\,000 - 13\,000) \times 23\%)$.

8. piemērs

Fiziska persona "A", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja ar SIA "Priedītes" noslēdza vienu līgumu par to, ka fiziskā persona "A" no 2023. gada janvāra līdz martam no savā īpašumā esoša augoša meža piegādās SIA "Priedītes" kokmateriālus par 55 000 euro.

Noslēgtā līguma saistības fiziskā persona "A" izpildīja, piegādājot kokmateriālus piecās daļās un atlīdzību saņēma līdz 2023. gada 1. aprīlim:

2023. gada 20. janvārī – par 15 000 euro;

2023. gada 1. februārī – par 5000 euro;

2023. gada 10. februārī – par 5000 euro;

2023. gada 15. februārī – par 5000 euro;

2023. gada 10. martā – par 24 000 euro;

2023. gada 15. martā – par 1000 euro.

Fiziskā persona "A" ne pirms viena darījuma veikšanas nav reģistrējusies VID PVN maksātāju reģistrā (ne pastāvīgi, ne uz noteiktu laiku).

Tā kā ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība 2023. gada 10. martā pārsniegusi 40 000 euro, fiziskajai personai "A" līdz 2023. gada 15. aprīlim ir jāiesniedz VID iesniegums reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā. Par 2023. gada janvārī–martā veikto darījumu summu, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 15 000 euro, tai ir jāaprēķina un jāiemaksā valsts budžetā PVN 2603,31 euro (15 000 euro x 21 : 121). Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "A" jāiemaksā budžetā līdz 2023. gada 23. aprīlim.

SIA "Priedītes", izmaksājot fiziskajai personai "A" ienākumu no tās īpašumā esoša augoša meža iegūto kokmateriālu atsavināšanas, šim ienākumam piemēro 10 % nodokļa likmi un attiecīgo (50 %) izdevumu normu. Tādējādi SIA "Priedītes", ja fiziskā persona "A" ir apliecinājusi SIA "Priedītes", ka kokmateriāli ir iegūti no personas "A" īpašumā esoša meža, ietur IIN, kopā 2750 euro apmērā ((55 000 – 27 500) x 10 %). IIN ietur katrā izmaksas reizē.

9. piemērs

Fiziska persona "B", kurai nav reģistrēta saimnieciskā darbība un kura nav reģistrēts PVN maksātājs, plāno 2023. gada septembrī sniegt pakalpojumu – piešķirt ciršanas tiesības SIA "Baikāla skaida", kas ir reģistrēts PVN maksātājs. 2023. gada jūlijā vēl nav zināms, vai, veicot šo darījumu, tiks pārsniegts reģistrācijas sliekšnis 40 000 euro VID PVN maksātāju reģistrā. Fiziskā persona "B" izmanto Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktās tiesības reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā uz noteiktu laiku – 2023. gada septembri. Tādējādi ciršanas tiesību piešķiršanas brīdī fiziskā persona "B" kā reģistrēts PVN maksātājs izraksta PVN rēķinu pakalpojuma saņēmējam SIA "Baikāla skaida" – reģistrētam PVN maksātājam, kurā sniegtā pakalpojuma vērtību norāda bez nodokļa, norādot atsauci "nodokļa apgrieztā maksāšana".

Tā kā fiziskā persona "B" pārdod ciršanas tiesības no savā īpašumā esoša augoša meža, tad SIA "Baikāla skaida" ietur un iemaksā budžetā IIN, piemērojot 10 % nodokļa likmi un attiecīgo izdevumu normu 25 % apmērā.

5. Atsevišķi piemēri PVN piemērošanai

10. piemērs

Fiziska persona "A", kura ir reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2018. gada aprīlī veica kokmateriālu piegādi SIA "Zaļais mežs" par 43 000 euro un 2019. gada februārī veica vēl vienu kokmateriālu piegādi SIA "Zaļais mežs" par 9000 euro, neregistrējoties VID PVN maksātāju reģistrā pirms šo darījumu veikšanas (ne pastāvīgi, ne uz noteiktu laiku). Lai nodrošinātu minētās piegādes, fiziskā persona "A" veica iepriekšēju kokmateriālu sagatavošanu, lai gūtu ilglaicīgus ienākumus. Tādējādi fiziskās personas "A" darbība ir kvalificējama kā saimnieciskā darbība Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē.

Fiziskajai personai "A" bija jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā, iesniedzot VID iesniegumu reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā līdz 2018. gada 15. maijam un no pārsnieguma summas 3000 euro jāaprēķina un jāsamaksā PVN valsts budžetā. Tā kā fiziskā persona "A" nebija izpildījusi minēto nosacījumu, tad tai līdz reģistrācijas brīdim VID PVN maksātāju reģistrā par veikto darījumu summu, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 12 000 euro, ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 2082,64 euro (12 000 euro x 21 : 121).

11. piemērs

Fiziska persona "G", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 12 mēnešu periodā pārdeva – 2018. gada oktobrī ciršanas tiesības SIA "Zeme" par 38 000 euro un 2019. gada maijā ciršanas tiesības SIA "Egle" par 11 000 euro – un turpmāko 12 mēnešu laikā plāno veikt arī citus ar PVN apliekamus darījumus.

Fiziskā persona "G" ne pirms viena darījuma veikšanas nav reģistrējusies VID PVN maksātāju reģistrā (ne pastāvīgi, ne uz noteiktu laiku).

Tā kā fiziskajai personai "G" ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība 2019. gada maijā pārsniegusi 40 000 euro, fiziskajai personai "G" līdz 2019. gada 15. jūnijam ir jāiesniedz VID iesniegums reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā un no veikto darījumu summas, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 9000 euro, ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 1561,98 euro (9000 euro x 21 : 121). Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "G" jāiemaksā budžetā līdz 2019. gada 20. jūnijam.

Fiziskā persona "G", pārdodot ciršanas tiesības no savā īpašumā esoša augoša meža SIA "Zeme" un SIA "Egle", ietur un iemaksā budžetā IIN, piemērojot 10 % nodokļa likmi un attiecīgo izdevumu normu.

12. piemērs

Fiziska persona "E", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2020. gadā plāno pārdot savā īpašumā esoša meža ciršanas tiesības par 65 000 euro juridiskai personai vai arī šo mežu pati izstrādāt un pārdot, noslēdzot četrus līgumus ar potenciālajiem pircējiem – vienu par zāģbaļķu piegādi, vienu par taras kluču pārdošanu, vienu par malkas pārdošanu un vienu par papīrmalkas pārdošanu juridiskajām personām par kopējo summu 73 000 euro, un pēc šo darījumu veikšanas turpmāko 12 mēnešu laikā neplāno veikt citus apliekamus darījumus.

Pirmajā gadījumā, ja tiek pārdotas ciršanas tiesības un pārdošana nav saistīta ar fiziskās personas "E" saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma

izpratnē, tad šim darījumam Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas nav piemērojamas. Pretējā gadījumā fiziskajai personai "E" ir tiesības reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā pirms šī darījuma veikšanas vai arī neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, bet no darījuma summas, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 25 000 euro, ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 4338,84 euro (25 000 euro x 21 : 121).

Ievērojot, ka fiziskā persona "E" pārdod ciršanas tiesības no savā īpašumā esoša augoša meža juridiskajai personai, tad juridiskā persona ietur un iemaksā budžetā IIN, piemērojot 10 % nodokļa likmi un attiecīgo izdevumu normu.

Otrajā gadījumā Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē tiek veikta saimnieciskā darbība. Tādējādi fiziskajai personai "E" ir tiesības iesniegt VID iesniegumu reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā pirms jebkura darījuma veikšanas brīvprātīgi, bet obligāti līdz nākamā mēneša 15. datumam, kas seko mēnesim, kad ir pārsniegts 40 000 euro reģistrācijas sliekšnis, un no pārsnieguma summas, ja tāda līdz reģistrācijas brīdim VID PVN maksātāju reģistrā ir izveidojusies, ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN.

Ievērojot, ka fiziskā persona "E" pārdod kokmateriālus no savā īpašumā esoša meža juridiskajām personām, tad juridiskās personas ietur un samaksā budžetā IIN, piemērojot 10 % nodokļa likmi un attiecīgo izdevumu normu.

13. piemērs

Fiziska persona "A", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2024. gada oktobrī veica darījumu – vienīgo reizi 12 mēnešu laikā noslēdza vienu līgumu ar juridisku personu par savā īpašumā esoša meža ciršanas tiesību pārdošanu par kopējo summu 56 000 euro. Darījuma realizācijai tika saņemti divi koku ciršanas tiesību apliecinājumi (katrs koku ciršanas tiesību apliecinājums izsniegts ciršanas nogabalam (zemes vienībai) ar savu kadastra apzīmējumu, kas ir viena zemesgrāmatas kadastra numura sastāvdaļas).

Lai pārdotu koku ciršanas tiesības, personai "A" nebija nepieciešams veikt nekādas sistemātiskas darbības par atlīdzību. Šajā gadījumā ciršanas tiesību pārdošana fiziskajai personai "A" nav uzskatāma par tās saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē.

Fiziskajai personai "A" nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā un nav jāmaksā PVN no summas, kas pārsniedz 50 000 euro.

14. piemērs

Fiziska persona "N", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2022. gada augustā noslēdza vienu līgumu ar juridisku personu par savā īpašumā esoša meža ciršanas tiesību pārdošanu par kopējo summu 51 000 euro un turpmāko 12 mēnešu laikā neplāno veikt citus ar PVN apliekamus darījumus. Darījuma realizācijai tika saņemti divi koku ciršanas tiesību apliecinājumi (katrs koku ciršanas tiesību apliecinājums izsniegts ciršanas nogabalam (zemes vienībai) ar savu kadastra numuru un tiem nav kopīgas robežas vai virsotnes).

Šajā gadījumā ciršanas tiesību pārdošana personai "N" viena līguma ietvaros ir uzskatāma par tās saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē. Tā kā citus apliekamus darījumus turpmāko 12 mēnešu laikā nav plānots veikt, tad fiziskajai personai "N" ir tiesības neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, bet no darījuma summas, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 11 000 euro, tai ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 1909,09 euro (11 000 euro x 21 :

121). Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "N" jāiemaksā budžetā līdz 2022. gada 23. septembrim.

15. piemērs

Fiziska persona "O", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2024. gada maijā noslēdza vienu līgumu ar juridisku personu par savā īpašumā esoša meža ciršanas tiesību pārdošanu par kopējo summu 55 000 euro un turpmāko 12 mēnešu laikā neplāno veikt citus ar PVN apliekamus darījumus. Darījuma realizācijai tika saņemti divi koku ciršanas tiesību apliecinājumi (katrs koku ciršanas tiesību apliecinājums izsniegts ciršanas nogabalam (zemes vienībai) ar savu kadastra numuru un tiem ir kopīga robeža.

Lai pārdotu koku ciršanas tiesības, personai "O" nebija nepieciešams veikt nekādas sistemātiskas darbības par atlīdzību. Šajā gadījumā uzskatāms, ka tiek pārdots vienots mežs un koku ciršanas tiesību pārdošana personai "O" nav vērtējama par tās saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē.

Fiziskajai personai "O" nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā un nav jāmaksā PVN no summas, kas pārsniedz 50 000 euro.

16. piemērs

Fiziska persona "E", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2022. gada jūlijā noslēdza vienu līgumu ar juridisku personu par savā īpašumā esoša meža ciršanas tiesību pārdošanu par kopējo summu 59 000 euro un turpmāko 12 mēnešu laikā neplāno veikt citus ar PVN apliekamus darījumus. Darījuma realizācijai tika saņemts viens koku ciršanas tiesību apliecinājums, kurš izsniegts diviem ciršanas nogabaliem (zemes vienībām) katram ar savu kadastra numuru un kuriem nav kopīgas robežas vai virsotnes.

Šajā gadījumā ciršanas tiesību pārdošana personai "E" viena līguma ietvaros ir uzskatāma par tās saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē. Tā kā citus apliekamus darījumus turpmāko 12 mēnešu laikā nav plānots veikt, tad fiziskajai personai "E" ir tiesības neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, bet no darījuma summas, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 19 000 euro, tai ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 3297,52 euro (19 000 euro x 21 : 121). Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "E" jāiemaksā budžetā līdz 2022. gada 23. augustam.

17. piemērs

Fiziska persona "A", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2022. gada martā noslēdza vienu līgumu ar SIA "Liepa" par to, ka fiziskā persona "A" no 2022. gada marta līdz aprīlim no savā īpašumā esoša augoša meža piegādās SIA "Liepa" kokmateriālus 47 000 euro apmērā un turpmāko 12 mēnešu laikā neplāno veikt citus ar PVN apliekamus darījumus.

Noslēgtā līguma ietvaros tika veiktas divas kokmateriālu piegādes, noformējot par tiem grāmatvedības attaisnojuma dokumentus:

2022. gada 31. martā – par 37 000 euro;

2022. gada 29. aprīlī – par 10 000 euro.

Šajā gadījumā personas "A" veiktā kokmateriālu piegāde viena līguma ietvaros ir uzskatāma par tās saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma

izpratnē. Tā kā citus apliekamus darījumus turpmāko 12 mēnešu laikā nav plānots veikt, tad fiziskajai personai "A" ir tiesības neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, bet no darījuma summas, kas pārsniedz 40 000 euro, t. i., no 7000 euro, tai ir jāaprēķina un jāmaksā valsts budžetā PVN 1214,88 euro (7000 euro x 21 : 121). Aprēķinātā PVN summa fiziskajai personai "A" jāiemaksā budžetā līdz 2022. gada 23. maijam.

18. piemērs

Fiziska persona "A", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2025. gadā no savā īpašumā esoša augoša meža veica šādus darījumus:

- 2025. gada 10. septembrī pārdeva kokmateriālus SIA "Kurmītis" par 25 500 euro;
- 2025. gada 25. septembrī SIA "Māja" sniedza pakalpojumu – piešķīra ciršanas tiesības par 20 000 euro;
- 2025. gada 3. oktobrī pārdeva kokmateriālus SIA "Cālis" par 12 000 euro.

Ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība ir 57 500 euro.

Šāda darbība Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir kvalificējama kā saimnieciskā darbība. Tādējādi fiziskai personai "A" ir jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā, iesniedzot iesniegumu līdz 2025. gada 15. novembrim.

Ar PVN apliekamo darījumu vērtība līdz reģistrācijas brīdim ir summa, kas pārsniedz 55 000 euro. Aprēķinātā nodokļa summa ir iekļaujama darījuma vērtībā.

19. piemērs

Fiziska persona "B", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2025. gadā no savā īpašumā esoša augoša meža veica šādus darījumus:

- 2025. gada 10. jūlijā pārdeva kokmateriālus SIA "Kūmiņš" par 5 500 euro;
- 2025. gada 25. jūlijā SIA "Roze" sniedza pakalpojumu – piešķīra ciršanas tiesības par 20 000 euro;
- 2025. gada 3. augustā pārdeva kokmateriālus SIA "Kālis" par 25 000 euro.

Ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība ir 50 500 euro.

Šāda darbība Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir kvalificējama kā saimnieciskā darbība. Tādējādi fiziskai personai "B" ir jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā, iesniedzot iesniegumu līdz 2025. gada 30. novembrim.

20. piemērs

Fiziska persona "C", kura nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, 2025. gadā no savā īpašumā esoša augoša meža veica šādus darījumus:

- 2025. gada 10. septembrī pārdeva kokmateriālus SIA "Krūmiņš" par 6 500 euro;
- 2025. gada 25. septembrī SIA "Nelķe" sniedza pakalpojumu – piešķīra ciršanas tiesības par 20 000 euro;
- 2025. gada 3. decembrī pārdeva kokmateriālus SIA "Brālis" par 25 000 euro.

Ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība ir 51 500 euro.

Šāda darbība Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir kvalificējama kā saimnieciskā darbība. Tādējādi fiziskai personai "C" ir jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā, iesniedzot iesniegumu līdz 2025. gada 31. decembrim.

21. piemērs

Fiziska persona "D", kurai ir reģistrēta saimnieciskā darbība, sniedz telpu īres pakalpojumus savā īpašumā esošajos nekustamajos īpašumos. Ieņēmumi no telpu īres 2025. gada augustā ir 4 500 euro. Savukārt no savā īpašumā esoša augoša meža tā veica arī vēl šādus darījumus:

- 2025. gada 15. septembrī pārdeva kokmateriālus SIA "Krodziņš" par 29 500 euro;
- 2025. gada 25. oktobrī SIA "Puķe" sniedza pakalpojumu – piešķīra ciršanas tiesības par 18 000 euro.

PVN reģistrācijas sliekšņa noteikšanai ar 2024. gada 1. janvāri ir jāņem vērā arī ar PVN neapliekamie sniegtie telpu īres pakalpojumi. Līdz ar to 2025. gada 25. oktobrī kopējā darījumu vērtība ir 52 000 euro, un fiziskai personai "D" ir jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā, iesniedzot iesniegumu līdz 2025. gada 30. novembrim.

22. piemērs

Fiziska persona "E", kurai ir reģistrēta saimnieciskā darbība, sniedz apdrošināšanas un pārapirošināšanas pakalpojumus. Ieņēmumi no visiem apdrošināšanas un pārapirošināšanas pakalpojumu sniegšanas uz 2025. gada 30. septembri ir 7 500 euro. Savukārt no savā īpašumā esoša augoša meža tā veica arī vēl šādus darījumus:

- 2025. gada 15. oktobrī pārdeva kokmateriālus SIA "Kalniņš" par 24 000 euro;
- 2025. gada 30. oktobrī SIA "Mežs" sniedza pakalpojumu – piešķīra ciršanas tiesības par 25 000 euro.

PVN reģistrācijas sliekšņa noteikšanai ar 2024. gada 1. janvāri ir jāņem vērā arī ar PVN neapliekamie sniegtie apdrošināšanas un pārapirošināšanas pakalpojumi.

Līdz ar to 2025. gada 30. oktobrī kopējā darījumu vērtība ir 56 500 euro, un fiziskai personai "E" ir jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā, iesniedzot iesniegumu līdz 2025. gada 15. novembrim.

Ar PVN apliekamo darījumu vērtība līdz reģistrācijas brīdim ir summa, kas pārsniedz 55 000 euro. Aprēķinātā nodokļa summa ir iekļaujama darījuma vērtībā.

6. Saistošie normatīvie akti

1. [Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)
2. [Pievienotās vērtības nodokļa likums](#)
3. [Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumi Nr. 662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību"](#)

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 09.11.2011.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 20.02.2025.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem prierādāsimies saņemt VID [elektroniskās deklarēšanas sistēmā](#) (EDS) sadaļā "Sarakste ar VID"